

Forfatter: Brandes, Edvard

Titel: Udrag fra Holberg og hans Scene

Citation: Brandes, Edvard: "Holberg og hans Scene", i Brandes, Edvard: *Holberg og hans Scene*, Gyldendal, 1898, s. 263. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-brandesed_03-shoot-idm140324073883824/facsimile.pdf (tilgået 07. maj 2024)

Anvendt udgave: Holberg og hans Scene

selv. Han er blot Kunstner og vil ikke være andet end det, og han er som saadan — det er vel værd at antegne — uden Skaberi og uden Affektation, ikke overdrivende sit Værd en Smule, snarere tilbøjelig til at bøje sig altfor let, til Eksempel for en Teaterstyrelse, hvis Ynkelihood han med megen Iver gennemkritisierer. Han kan være særdeles ked af de fladbundede Opgaver, der tildeles ham, men han besidder desværre ikke en Energi, der til Trods for alt opsøger den Opgave, som hans Udvikling synes at fordrer. Han har mange Gange staaet paa Springet til at vende det kgl. Teater Ryggen og søge sig et frodigere Virkefelt; hver Gang har dels de Holberg'ske Roller, hvis Fortolkning bliver Udmærkelsestegnet i hans Kunst, holdt ham tilbage, dels det snilde Overlæg, hvormed denne tilsyneladende viitre Komiker maaler sin Tilværelses Betingelser.

Desuden det stedse stigende Krav til Borgerlighed hos Skuespillerstanden, har heller ikke denne oprindelige Zigøjner undgaaet. Det kgl. danske Samfund har ogsaa lagt sin Haand paa ham. Han reagerer imidlertid i sin Kunst mod *Borgerligheden*. Skønt hans Privatliv bør være fredhelliget, er det ikke indiskret at antyde, at Poulsen tidligt satte Bo og efterhaanden paa den stræbsomste Vis har skabt et Hjem for henved en halv Snes tilkommende Fædrelandsforsvarere.

Men han har ligegodt Vanskelighed ved at fremstille den avtoritære Respektabilitet paa Scenen. Saaledes lykkedes ikke Gregers i Skuespillet af samme Navn for ham, fordi Købmandsmyndigheden ikke som forlangt blev det fremherskende i Skikkelsen, heller ikke en lignende Figur, den hollandske Købmand i *Tilfældet har Ret*. Psykologien fattes ikke Poulsen, netop i *Gregers* forstod han saare vel de sjælelige Bevægelser; men han besidder en medfødt og udmærket Afsky for Agtværdigheden i det Ydre, og dette naturlige Anlæg lammer hans Spil i Karakterroller som de nævnte, hvortil ogsaa kunde føjes Poirier i *Hr. Poirier og hans Svigersøn*. Tag derimod den lidt anløbne Kommissionær i *En Skavank*, hvor han overgik Phister i sanddru Fremstilling og hvor han i en enkelt Replik hævede sig saa højt, som Skuespilkunst overhovedet formaar.

Det var det Sted, hvor Kommissionæren udmalcr sin Søns Fremtidsforhaabninger. Poulsen samlede i den sagte Udtale af Navnet — det lød Kristian — en Sum af Stolthed, Forhaabning, Smaalighed, lav Ærgerrighed, Aandstarvelighed; det ene Ord trak med et Ryk Forhængt bort fra, hvad der skjulte sig i den Talendes Sjæl. Dette hænger sammen med, at Poulsen overhovedet som komisk Kunstner virker ved den pludselige og overraskende Overgang, ved Choket — ikke ved den langsomt udviklede For-